

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

FREUD

**MUTLULUK
DEDİĞİMİZ ŞEY**

aforizmalar

Aylak Adam: Aforizma
© 2015 Aylak Adam Kùltür Sanat Yayıncılık

ISBN: 978-605-9115-89-6
Sertifika No: 35073

Tùm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. Basım: Kasım 2015
6. Basım: Ağustos 2017

Yayın Yönetmeni: Kaya Tokmakçioğlu
Mizanpaj: Ulaş Kantemir

İç Baskı ve Cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Telefon: (0212) 613 17 33
Sertifika No: 33837

Aylak Adam Kùltür Sanat Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
Hobzar Mah. Cemal Nadir Sok. Ferah Han No:16/22 Fatih/İstanbul
Tel: (0542) 586 7961

bilgi@aylakadamyayinlari.com
aylakadamyayinlari.com
facebook.com/aylakadamyayinlari
twitter.com/aylakadamyayin

MUTLULUK
DEDİĞİMİZ ŞEY

SIGMUND FREUD

aforizmalar

çeviren
peren demirel

AYLAK
ADAM

1/2/3

Yazı çıkış noktasında, orada olmayan kişinin sesiydi.

—

Sevildiğinden emin biri nasıl da cüretkâr olabiliyor.

—

İnsan kendi inancına göre yaşamayana inanmaz.

4/5/6

Nevroz, belirsizliğe tahammül gösterme âcizliğidir.

Neysek oyuz; çünkü geçmişte de neysek oyduk.

Gençlerin akli erseydi, yaşlıların gücü yetseydi.

7/8/9

Deli dediğimiz kişi uyanıkken düş görendir.

Gerçeğın tamamı, hata yaptıkça keşfedilir.

Psikanaliz özünde sevgi yoluyla tedavidir.

10/11/12

Tabiatı ne olursa olsun, ruhla ilgili her şey bilinçdışıdır.

Kendi kendine dürüst olmak iyi bir yöntemdir.

Rüyadaki çarpıtmalar aslında bir sansür eylemidir.

13/14/15

Olgunluk, doyumu erteleyebilme kabiliyetidir.

—

Bir düşünce unutulduğunda nereye gider?

—

Paranoyak asla tamamen hatalı değildir.

16/17/18

En nihayetinde sembolizmi biz icat etmedik. Sembolizm evrensel ve çok eski bir hayal gücü etkinliğidir.

Hiç kimse kendisinin ölümüne inanmaz. Bilinç dışında herkes ölümsüz olduğuna ikna olmuştur.

Uygarlık ilk kez, kızgın bir kimse taş atmak yerine kelimeleri kullandığında başlamıştır.

19/20/21

Bir çocuğun parlak zekâsıyla ortalama bir yetişkinin zayıf zihniyeti arasında üzücü bir tezat vardır.

Zihin de tıpkı buzdağları gibidir; yalnızca yedide biri suyun üstünde görünür.

Küçük meselelerde aklını dinle, büyüklerdeyse yüreğini.

22/23/24

İnsanlar sandıklarından daha ahlâklı ve hayal bile edemeyecekleri kadar ahlâksızlardır.

İtinayla tasdik edilmiş gözlemlerin düşünsel manipülasyonuna bilgi denir.

Düşüncelerin en zorlu başarılarında bilincin yardımına gerek duyulmaz.

25/26/27

Çocuklarda kaygı aslında sevdikleri kişinin kaybını hissetmelerinin ifadesinden başka bir şey değildir.

Kendisine sevgi dini diyen bir din bile kendinden olmayanlara karşı sert ve sevgisizdir.

Arzular dizginlenmedikleri müddetçe daha da coşarlar.

28/29/30

Özel mülkiyetin lağvedilmesiyle insanın saldırganlık sevgisi elinden alınmış olur.

Yaratılış planının insanın mutlu olması gibi bir maksadı yoktur.

Sevmek ve çalışmak insaniyetimizin mihenk taşlarıdır.

31/32/33

Vicdan, içimizde büyüyen belli bir arzunun reddedilmesinin iç dünyamız tarafından algılanmasıdır.

İnsanlarda biyolojik ve psikolojik anlamda katıksız bir maskülenliğe ya da feminenliğe rastlanmaz.

Bilgi meyvesi insanlar için ne kadar erişilebilirse dinî inancın inkârı da o kadar yaygın olacaktır.

34/35/36

Başkalarının davranışlarının altında yatan nedenleri anlayabilseydik her şey bir anlam kazanırdı.

Dinden azat edilen bir insanın normal ve sağlıklı bir hayat sürme şansı daha yüksektir.

Psikanaliz için şu söylenebilir: Elini verirken kolunu kaptırırsın.

37/38/39

Nevroz belli bir ölçüye kadar paha biçilmez bir dürtü değeri taşır –bilhassa psikologlar için.

Çiçeklere bakmak dinlendiricidir. Ne hisleri vardır ne de içine düştükleri ihtilaflar.

Düşler aşırı zorlanan beyin için emniyet sübabı işlevi görür.

40/41/42

Kolomb'un Amerika'yı keşfetme talihsizliğini mazur gösterecek tek şey tütün olabilir.

Psikiyatri insanlara divanda uzanırken ayakları üstünde durmayı öğretme sanatıdır.

Öpecek bir şeyi olmayanın tütün içmesi kaçınılmazdır.

43/44/45

Din bir yanılsamadır ve gücünü, içgüdüsel arzularımızla uyuşmasından alır.

Sevmek ve çalışmak, çalışmak ve sevmek... Hayat bundan ibaret.

Paylaştığımız zamanlar yaşamın düzyazısında şiirdir.

46/47/48

Daha psikanaliz yokken insanların düş gördüklerini
akıldan çıkarmamak iyi olacaktır.

Gittiğim her yerde benden önce bir şairin orada bu-
lunduğunu görüyorum.

En çılgın görünen düşler çoğunlukla en derin anlam-
ları içerenlerdir.

49/50/51

Uçabilme arzusu cinsel performans gösterebilme arzusundan başka bir şey olarak anlaşılmamalıdır.

Düş yorumu bilinçdışının eylemlerini öğrenmeye giden kraliyet yoludur.

Benim konumumun zayıf olması sizinkinin güçlü olduğunu göstermez.

52/53/54

Saldırgan bir tutum, bireyi rezil edecek her tür kötü davranışa, her tür şiddet eylemine geçit verir.

Başkalarını sürekli kınayan bir kişi aynı konularda kendisini de kınadığına dair şüphe uyandırır.

Genital organlar güzellik yönünden vücudun geri kalan kısmı gibi bir gelişim göstermemişlerdir.

55/56/57

İçine hiçbir şey eklenemeyen ve içinden hiçbir şey eksiltilemeyen bir koleksiyon gerçekte ölüdür.

Uygarlığın büyümesini besleyen ne varsa aynı zamanda savaşa karşı çalışmaktadır.

Hayata tahammül edebilmek istiyorsanız kendinizi ölüme hazırlayın.

58/59/60

Oyunlar hareket etmenin verdiği keyifle cinsel hazzın yerini alır.

Tarih eski hataları tekrarlayan yeni insanlardan ibarettir.

Aile hayatı ailenin en hasarlı ferdinin etrafında organize olur.

61/62/63

Biri bana kötü davrandığında kendimi savunabilirim
ama övgü ve iltifatlar karşısında savunmasızım.

El üstünde tutulan kültürel mirasımızın büyük bir kıs-
mı cinsellik pahasına elde edilmiştir.

Bireyin ruhsal gelişimi insan ırkının gelişiminin kısa
bir tekrarı gibidir.

64/65/66

Amerika bir hatadır. Devasa bir hata olduğu kabul edilebilir ama her halükârda bir hatadır.

İnsanın gerçeklikten elde edeceği azıcık tatmin duygusu onu aç bırakacaktır.

Ego, mantık ve akıl sağlığını temsil eder, id ise tam tersine arzuları.

67/68/69

Uygar insanlar mutlu olma ihtimallerinin birazını güvenlik önlemleriyle takas etmişlerdir.

İnsan, bir sürü hayvanından ziyade bir lider tarafından güdülen bir grup hayvanıdır.

Babasının karşısına erkekçe dikilen ve onu yenip zafer kazanan kişidir kahraman.

70/71/72

Bir kişinin bilinçdişı, bilinç yüzeyinden hiç geçmeden, başka bir kişinin bilinçdişına temas edebilir.

Matem zamanı sefil ve boş olan dünyadır; melankoli zamanı ise egonun kendisi.

Düşlerde görölen sembollerin ezici bir çoğunluğu cinsel sembollerdir.

73/74/75

Biseksüelliği asla azımsamıyorum... Bizi daha da aydınlatmasını bekliyorum.

Özlem ve mahrumiyet biçimlerine bürünen aşk insanın özsaygısını azaltır.

Yahudilik nefretinin temelinde Hıristiyanlık nefreti yatar.

76/77/78

Söz konusu din oldu mu insanlar her türlü ahlâksızlık ve entelektüel suçla itham edilir.

Son tahlilde bütün psikoloji alanı biyolojik elektrokimyaya indirgenebilir.

Genel benlik, içteki psikolojik benliğin koşullu bir yapısıdır.

79/80/81

Tıpkı fizikselde olduğu gibi psikolojik düzlemde de her şeyin gözüme görüldüğü gibi olması gerekmez.

Yalnızlık ve karanlık, değer verdiğim her şeyi elimden aldı.

Yalnızca bir işe yaramayan kişiler geçmişleriyle ilgilenmez.

82/83/84

Başlangıçta kelimelerle sihir aynı şeydi, bugün bile kelimeler sihirli güçlerinden bir şeyler taşıyorlar.

Günümüzde cinsellikle ilgili konularda, ister iyi niyetli olalım ister kötü, hepimiz ikiye bölünmüşüz.

Sevgim benim nazarımda düşüncesizce saçmam gereken değerli bir şeydir.

85/86/87

Babanın yerine geçebilmek için babanı öldürmek istedin. İşte şimdi sensin baba; ama ölü bir babasın.

Bireyin özgürlüğü uygarlığın getirisi değildir. Uygarlık yokken özgürlük tepe noktasındaydı.

Yeri geldiğinde sadizm uygundur; yeter ki doğru hedefe yöneltilsin.

88/89/90

Doğum ilk kaygı deneyimidir; bundan dolayı kaygı hissinin kaynağı ve ilk örneğı doğumdur.

Faziletli insan, faziletsiz insanın gerçek hayatta yaptıklarını düşünce görmekle yetinir.

Zayıf yanlarımızdan güçlü yanlarımız ortaya çıkacaktır.

91/92/93

Din insanlığın çocukluk çağına aitti. Artık insanlık rüştünü ispatladığına göre dini de geride bırakmalı.

Yazarlar şöhret, zenginlik, güç ve kadınların sevgisini elde etmek için kaleme sarılırlar.

Yanılsamaların belirleyici özellikleri insan arzularından kaynaklanmalarıdır.

94/95/96

Acı çekme karşısında âşık olduğumuz zamanki kadar savunmasız kalmayız.

Ölümü hayal etmeye kalktığımızda kendimizi seyirci gibi algılarız.

Ben kıyaslanamayacak kadar serbest bir cinsel yaşam taraftarıyım.

97/98/99

Mizah, etkileşim içinde bulunduğu üzücü etkilere rağmen keyif sağlama aracıdır.

Hayatım boyunca hep talihliydim; hiç bir işim kolay gelişmedi.

Ego, idin bizzat dış dünyanın etkisi altında şekillenen kısmıdır.

100/101/102

Bütün nevroitikler ve insanların pek çoğu şu gerçeğe itiraz ederler: *Inter urinas et faeces nascimur*.¹

Ruhla ilgili konularda kararlılık etkeni göz ardı ediliyor. Oysa ruhani bölgede hiçbir şey rastgele değildir.

Aşk hissi cinayete duyulan ihtirastan fazla genç olmaz.

¹ İdrarla dışkı arasından doğarsınız

103/104/105

Seven kişi birden mütevazı oluverir. Sevenler, tabiri caizse, narsistliğinin bir parçalarını rehin bırakmışlardır.

Dile dökülmemiş duygular asla ölmez. Canlı canlı gömülür ve çok daha çirkin yollarla gün yüzüne çıkarlar.

Hangi şekilde kurtarılabileceğini herkes kendisi bulmalıdır.

106/107/108

Asla cevaplanamamış ve kadın ruhunu araştırmaya verdiğim otuz yıla rağmen benim de cevabını bulamadığım o büyük soru şudur: “Kadınlar ne ister?”

Bilinçdışını ozanlarla filozoflar benden önce keşfetmişlerdir; benim keşfettiğim, bilinçdışının incelenmesini sağlayan bilimsel yöntemdir.

Bir gün geriye dönüp baktığınızda, mücadelelerle geçen yıllarınızın en güzel yıllarınız olduğunu göreceksiniz.

109/110/111

Mensuplarının büyük kısmını mutsuzluğa ve isyana sürükleyen bir uygarlık, varlığının kalıcı olmasını ne bekleyebilir ne de hak eder.

Uygar toplum insanların birbirlerine karşı duyduğu içgüdüsel düşmanlık sebebiyle sürekli parçalanma tehdidi altındadır.

Mutluluk dediğimiz şey, tam anlamıyla, fazlasıyla engellenmiş ihtiyaçların (tercihen ansızın) tatmin edilmesinden doğar.

112/113/114

Düşünmek az enerjiyle yapılan bir tatbikat gibidir; tıpkı bir generalin taburlarını harekete geçirmeden önce haritasındaki minyatür figürleri oynatması gibi.

Mektup yazarken alıcının zaten bildiklerine değinilmeden ona yeni bir şeyler söylenmesini iyi bir kural olarak benimsedim.

Yaratıcı yazar tıpkı oyun oynayan bir çocuk gibidir; o da kendisine çok ciddiye aldığı bir fantezi dünyası kurar.

115/116/117

Çocukları, bir yetişkinin onların seviyesine inmesi, üstün konumundan feragat edip onlarla eşitmiş gibi oynaması kadar sevindiren bir şey daha yoktur.

Bilinçli zihin güneşin altında fışkıran ve sonra tekrar, içinden doğduğu bilinçdışının yeraltındaki su kaynağına dökülen bir fıskiye gibidir.

Uzun vadede akıl ve tecrübe karşısında hiçbir şey galip gelemmez. Dinin bu her iki unsurla da çeliştiği ise gün gibi aşikârdır.

118/119/120

Uygarlığın içgüdülerden yapılan feragatlerin üstüne kurulduğu gerçeği ve bunun mertebesi görmezden gelinecek gibi değil.

İnsan komplekslerinden kurtulmaya çalışmamalı, aksine onlarla uzlaşmalıdır; çünkü kompleksler insanın hal ve tavırlarına yön veren meşru güdülerdir.

Aslında ben ne bir bilim insanı ne bir gözlemciyim. Ne bir deneyci ne de düşünürüm. Ben mizacım gereği bir fatihim.

121/122/123

Saldırganlık eğilimi insanın tabiatında yer alan, bağımsız, içgüdüsel bir huydur... Saldırganlık kültürünün önündeki en büyük engeldir.

Çoğu kimse özgür olmak istemez; çünkü özgürlük sorumluluk gerektirir ve çoğu kimse sorumluluk almaktan korkar.

İnsanlar güçlü bir fikri savundukları müddetçe güçlüdürler; fikre karşı çıktıkları anda kuvvetlerini yitirirler.

124/125/126

Bilincinize ulaşan bilgiler eksik ve çoğunlukla güvenilirmezdir. Gözlerinizi içinize çevirin, kendi derinliklerinize bakın, önce kendinizi bilmeyi öğrenin!

Zorluklarla geçen, neşeden mahrum bir hayatın bize ne faydası var; ne yapalım bize ölümü bir kurtarıcı gibi karşılayacak, sefil bir hayatı?

Şairler akli bilgi ve tecrübe açısından biz sıradan insanların efendisidirler; çünkü onlar bilimin erişemediği derelerden su içerler.

127/128/129

İnsanlık dinleri kitlesel hezeyanlar içinde sınıflandırılmalıdır. Elbette insan paylaştığı sürece yaşadığının bir hezeyan olduğunun farkına varmaz.

Nasıl da gelişmişiz ama! Ortaçağ'da olsak beni yakarlardı. Oysa şimdi kitaplarımı yakmakla yetiniyorlar.

Hayvanları insanlara tercih ederim. Vahşi hayvanlar zalimdir elbette ama merhametsizlik insanların ayrıcalığıdır.

130/131/132

Fantezileri harekete geçiren güç tatmin edilmemiş arzulardır; her fantezi bir arzunun yerine getirilmesi, insanı tatmin etmeyen gerçekliğin düzeltilmesidir.

Tuhaftır ki topluluklar çoğunlukla küçük farklılıklara temel farklılıklardan daha az müsamaha gösterirler.

Madonna-fahişe kompleksine sahip erkekler sevdiklerine arzu duymazlar, arzu duyduklarını ise sevmezler.

133/134/135

Dinî düşünceler de diğer kültür kazanımları gibi aynı ihtiyaçtan doğmuşlardır: Kendini doğanın ezici üstünlüğüne karşı koruma gereksiniminden.

Her zaman doğruyu söylemeyi iyi özelliklerimden biri olarak saymıyorum artık; çünkü bu benim mesleğim.

Dinden vazgeçmek yerine dine karşı aynı tutumu sürdürürsek uygarlık daha büyük bir risk altına girecektir.

136/137/138

Korkaklığa ödün vermekten kaçınırım. Çünkü bu yolun nereye gideceğini kimse bilmez. İnsan önce kelimelere boyun eğer, sonra da yavaş yavaş maddelere.

Sigara içmek şu hayattaki en büyük ve en ucuz keyiflerden biri. Peşinen tütün içmemeye karar verdiysen sana yalnızca acıyabilirim.

İnsanların birlikte yaşamasının iki katlı bir temeli vardır: haricî gereksinimlerin yarattığı çalışma zorunluğu ve sevginin gücü.

139/140/141

İmkânsız işlerde üçüncü sıraya analizi koyabiliriz gibi duruyor. Çok daha önceden tesis edilen diğer ikisi ise çocuk yetiştirmek ve devlet ilişkileridir.

İnsanoğlunun ruhsal faaliyetlerinin ürünleri olarak bakıldığında, tanrılar ne kadar varsa şeytanlar da o kadar vardır.

Dini olguların yalnızca bildiğimiz bireysel nevrotik semptomlar yoluyla anlaşılabileceğinden asla kuşku duymadım.

142/143/144

Bana kalırsa, ayrımcılık yapmayan bir aşk, nesnesine haksızlık ederek kendi değerini kaybeder. Ayrıca her insan sevgiye layık değildir.

Karanlıkta yürürken ıslık çalan biri bunu yaparak korkusunu inkâr edebilir ama önünü daha iyi göremeyecektir.

Ölen kişiye karşı özel bir tavır takınırız: Çok zor bir işi başarmış bir kişiye duyulan hayranlığa benzer bu tavır.

145/146/147

Çocuklar oyunu çok ciddiye alır ve oyun onlara pek çok duygu yaşatır. Onlar için oyunun zıddı ciddi değil gerçek olandır.

Sağlıklı bir yaşamın iki alameti farikası çalışma ve sevmeye becerileridir. Bunların her ikisi de hayal gücü ister.

İnsanın cinsel konulardaki tutumu çoğunlukla hayatının bütün alanlarındaki tutumlarının bir örneğidir.

148/149/150

Nevrotiklerin içlerinde barındırdıkları intihar düşünceleri, aslında başkalarına duydukları ama kendilerine yönelttikleri öldürme güdüleridir.

Saldırganlıklarını yöneltebilecekleri birileri olduğu müddetçe çok sayıda insanı birbirine sevgi bağıyla bağlamak mümkündür.

Hızla değişen koşullara uyum sağlamaya gönülsüz tembel zihinler için tutuculuk hep benimsenmiş bir bahane olmuştur.

151/152/153

Nevrotik kişilerin psikanaliz edilmesi sayesinde, alt ıslatmayla bir karakter özelliği olan hırs arasında yakın bir ilişki olduğunu öğrenilmiştir.

Aşk ilişkisi doruk noktalarındayken çevreye ilgi duymaya mahal kalmaz; bir çift âşık birbirlerine yeter de artar bile.

Benzeşimlerin karar vermede belirleyici olmadığı doğrudur ama insanın kendisini evinde gibi hissetmesini sağlarlar.

154/155/156

Her normal insan aslında yalnızca orta seviye normaldir. İnsan egosunun şu ya da bu kısmı, az ya da çok derecede akıl hastasınıninkine yaklaşır.

Uygarlık, yaşam gereksinimlerinin baskısı altında ve içgüdülerimizin tatmin edilmemesi pahasına oluşturulmuştur.

Neden sofuların hiçbirisi psikanalizi keşfedememiştir? Neden Allahsız bir Yahudi'ye kalmıştır bu keşif?

157/158/159

Çocuklar tamamen egoist varlıklardır. İhtiyaçlarını çok yoğun biçimde hisseder ve karşılamak için canlarını dişlerine takarlar.

Analizin amacı patolojik tepkileri engellemek değil, hastanın egosuna o ya da bu yolu seçme özgürlüğünü tanımaktır.

Muhalefet illa ki düşmanlık anlamına gelmez; ancak suiistimal edilir ve düşmanlık için vesile olarak kullanılır.

160/161/162

Dinî öğretiler yanılısamadan ibarettir, kanıta olanak tanımazlar; hiç kimse bu öğretileri doğru kabul edip bunlara inanmaya zorlanamaz.

İnsan geçmiş ve bugün hakkında ne kadar az bilirse geleceğe dair hükümleri de o kadar güvensiz olacaktır.

Bir doktor hastalarına karşı şeffaf değil ayna gibi olmalı, onlara yalnızca kendisine gösterilenleri göstermelidir.

163/164/165

Cinsel içgüdülerin doğasındaki bir şeyin tam bir tatminin gerçekleşmesi için elverişsiz ortam hazırladığı ihtimalini dikkate almalıyız.

Cinsellik, psikonevrozlar başta olmak üzere çoğu nevrozun anahtarıdır. Anahtarı küçümseyen biri asla kilidi açamaz.

Amerika dünyanın şimdiye dek gördüğü en heybetli deneydir; fakat korkarım ki başarılı olamayacaktır.

166/167/168

İnsanlığın bir bütün olarak gelişiminde, tıpkı bireylerde olduğu gibi, egoizmi özgeciliğe dönüştürmek suretiyle sevgi uygarlaştırıcı etken olarak iş görür.

Ruhunun derinliklerine bak ve önce kendini bilmeyi öğren, sonra bu hastalığın neden sana çattığını anla; belki de o zaman hastalıktan sakınabilirsin.

Bir insanın heteroseksüelliği herhangi bir homoseksüelliğe tahammül gösteremez ve aynı şekilde bunun tam tersi de geçerlidir.

169/170/171

Psikanalizin amacı insanları nevrotik mutsuzluklarından kurtarıp mutsuzluklarını normal bir şekilde yaşamalarını sağlamaktır.

Psikanaliz yöntemiyle size iyileşme yolunda bir tren bileti verdim. Bu bileti kullanıp kullanmama kararı ise tamamen size kalmış.

Nevroz, id ile ego arasındaki çatışmanın bir sonucudur; psikoz ise ego ile dış dünya arasında benzer bir çatışmanın analog çıktısıdır.

172/173/174

Genellikle belleğimizin hiçbir güvencesi yoktur; bununla birlikte, belleğimizin söylediklerine, nesnel olarak hak ettiğinden daha fazla itimat etme eğilimindeyiz.

Hayır, bizim bilimimiz bir yanılsama değildir. Ancak bilimin veremediğini başka yerde aramak bir yanılsamadır.

Tıp mesleği haklı olarak tutucudur. İnsan yaşamının vahşi deneyler için uygun olduğu düşünülmemelidir.

175/176/177

Zamanımın yetkin şahıslarına büyük saygı duydum; ta ki kendi adıma çalışmalar yapana ve kendi kararlarımı verene kadar.

Nahoş bir fikri gerçekdışı bulmak insanın doğasında vardır. Sonrasında bu fikre karşı argümanlar geliştirmek kolay olacaktır.

Başkalarının huzurunda sır gibi saklanması gereken pek çok konu kişinin kendisi için sır anlamı taşımaz.

178/179/180

Öyle bir yaradılışımız var ki yalnızca tezatlardan derin bir haz alıyoruz; durumun kendisinden aldığımız haz ise çok küçük.

Analizin özünde şaşırma yatar. İnsanlar kendi söylediklerine şaşırdıklarında ilerleme gösteriyorlar demektir.

Uygarlık yolundaki gelişimimiz karşılığında ödediğimiz bedel, suçluluk hissinin artmasıyla kaybettiğimiz mutluluktur.

181/182/183

Benim fikrimce güzellik kavramının kökeninin cinsel uyarılmaya dayandığı ve başlangıçta güzelin cinsel açıdan çekici anlamına geldiği su götürmez bir gerçektir.

Dinî doktrinlerin doğruluğu, gerçeğe tanıklık eden bir içsel deneyime bağlıysa şayet, bu deneyimi yaşamayan sayısız insandan ne anlam çıkarmamız gerekiyor?

Dünyanın gerçeklerini keşfetmek isteyen birisi alçak-gönüllü olmalı ve kişisel tercihleriyle sevmediği şeyleri geri planda tutmalı.

184/185

Din o kadar çocuksu, gerçekliğe o kadar aykırıdır ki insanlığa karşı dostane bir tutum benimsemiş kimseler için, fânilerin büyük bir kısmının bu hayat görüşünün üstüne çıkamayacağını düşünmek acı vericidir.

Yanılsamalar bize hoş görünür çünkü bizi acıdan korur, haz duymamızı sağlarlar. O yüzden yanılsamaların gerçeklikle arada bir çarpıştıklarında un ufak olacaklarını hiç şikâyet etmeden kabul etmeliyiz.

186/187

Köpekler dostlarını sever, düşmanlarını ısırırlar. Bu açıdan insanlara hiç benzemezler. Saf sevgi yeteneğinden yoksun insanlar daima sevgiyle nefreti birbirine karıştırırlar.

—

Düşler en olmadık çelişkileri birleştirir, ihtimal dışındakilere olanak sağlar, gün boyu bizi etkisi altına alan bilgileri bir kenara atar ve bizi ahlâki ve etik açıdan hissizliğe iter.

188/189

Ego gerçeğin kışkırtmalarıyla üzülmeyi, acı çekmeye zorlanmayı reddeder. Dış dünyanın travmalarından etkilenmemekte inat eder; hatta bu travmaların onun için keyif kaynakları olduğunu öne sürer.

Farklı dinler uygarlıkta pişmanlık hissinin oynadığı rolü asla es geçmemişlerdir. Dahası, insanoğlunu, günah dedikleri bu pişmanlık hissinden kurtarma iddiasıyla ortaya çıkmışlardır.

190/191

Herkes kendi hayatı üstünde hak sahibidir. Oysa savaş, umut vaat eden yaşamları söndürür. Bireyi, insanlığına utanç lekesi sürececek durumlara sürükler, kendi iradesi dışında başka insanları öldürmeye zorlar...

Büyük bir şahsiyetin hayatı hakkında okudukça bizden daha iyisini yapamadığı zamanlar, hatta insan olarak bize yaklaştığı zamanlar da olduğunu öğrenmemiz kaçınılmazdır.

192/193

“Öldürmeyeceksin” emrine yapılan vurgu, öldürme sevgisi damarlarındaki kanda dolaşan katillerden ibaret uzun bir nesiller zincirinden geldiğimizi doğrular. Muhtemelen aynı sevgi bizim kanımızda da var.

Bütün ihtiyaçların hiç kısıtlanmadan tatmin edilmesi, yaşamı sürdürmenin en çekici yolu gibi görülebilir ama bu keyfi, tedbirin önüne almak demektir ve çok geçmeden kendi cezasını da beraberinde getirecektir.

194/195

Gerçek bir mümin bazı nevrotik hastalıklara yakalanma tehlikesinden büyük ölçüde korunmaktadır; evrensel nevrozu kabul etmekle kişisel bir nevroz yaratma görevinden esirgenmiş olur.

Çalışmadan geçen bir hayatı düşünemiyorum. Fikirler bir işe yaramaz, kelimeler akla gelmezken insan başka ne yapabilir? Bunu düşündükçe ürpermeden edemiyorum.

196/197

Anne baba arasında tartışma varsa ya da mutsuz bir evlilik sürüyorlarsa çocuklarının cinsel gelişimlerinde bozulmaya ya da sinir hastalıklarına yatkınlıklarının ortaya çıkması için zemin hazırlanmış olur.

Anneye duyulan cinsel arzular zamanla artıp kuvvetlenir ve baba da bu arzuların önündeki engel olarak görülmeye başlanır; Oedipus kompleksi işte buradan doğar.

198/199

Yoksul bir kız, bir prensin çıkagelip onu evine götüreceğine dair bir yanılsamaya kapılabilir. Mümkündür, böyle örneklere rastlanmıştır. Mesih'in gelip altın çağı kuracağı ise çok daha az olasıdır.

Puro bana kendimi savunmam ve yaşam mücadelesinde silahlanmam için tam elli yıl boyunca hizmet etti... Çalışmaya kendimi bu denli adayabilmemi ve öz denetimimi puroya borçluyum.

200/201

Bir nesneye duyulan aşk içgüdüğü o nesneye sahip olacak gücü de ister; kişi nesneyi kontrol edemeyeceğini hisseder ya da kendisini nesnenin tehdidi altında hissederse ona karşı olumsuz tavırlar sergiler.

Birey aslında ikili bir varoluş sürer: Birisi bizzat kişinin amaçlarına hizmet eder, diğeri ise, zincirdeki bir halka gibi, kişinin kendi rızası aleyhine veya kendi rızası olmadan hizmet ettiği varoluştur.

202/203

Sessizlik, yalnızlık ve karanlık gibi unsurlar göz önüne alındığında tek söylenebilecek şey, bunların, insanların çoğunluğunun kurtulamadığı çocukluk kaygıları olduğudur.

Düşlerin ortak noktası bariz ortadadır. Gün boyunca alevlenen ama gerçekleştirilemeyen arzuları tatmin eden düşler, en açık ve basit haliyle arzuların gerçekleştirilmesidir.

204/205

Uzun süredir gözlemlediğimiz üzere bütün nevrozların hastayı gerçek yaşamdan uzaklaştırmak, onu hakikate yabancılaştırmak gibi bir sonucu ve bu sebeple muhtemelen böyle bir amacı vardır.

Kesin bildiğim tek bir şey var: İnsanların değer yargıları doğrudan mutluluk arzularının peşinden gider; yani değer yargıları, insanların yanılısamalarını savlarla destekleme çabalarıdır.

206/207

Bizleri iki cinsiyetin de konum ve değeri açısından birbirine eşit olduğu düşünmemiz için zorlayan feministlerin bizi yoldan saptırmalarına müsaade etmemeliyiz.

—

Histerinin sanatsal yaratımın bir karikatürü; zorlanti nevrozunun, dinin bir karikatürü; paranoya sanrısının ise felsefi sistemlerin bir karikatürü olduğu söylenebilir.

208/209

Benim yaptığım gibi, insanın bağına konuşlanmış yarı evcil şeytanların en kötülerini çağırıp onlarla g re en hiç kimse bu mücadeleden burnu bile kanamadan çıkacağını sanmasın.

—

Temkinli bir i adamının sermayesini tek bir i e yatırmaktan kaçınması gibi, aklımız da bize bütün mutluluğumuzu tek bir kaynaktan beklemememiz konusunda nasihat verir.

210/211

Küçük kızların cinsel yaşamları hakkında oğlanlarından daha az şey biliyoruz. Ama bu ayrımdan utanmamıza hiç gerek yok; sonuçta yetişkin bir kadının cinsel hayatı psikoloji için “karanlık bir kıta”dır.

İnsanlık mantıksızlığı tepe noktasında yaşamaktadır. O yüzden mantıklı argümanla insanlık üstünde etki yaratılabileceği beklenmemelidir. Önyargıya karşı kimse bir şey yapamaz.

212/213

İnsan bir kez dinî öğretilerin önüne koyduğu saçmalıkları hiç eleştirmeksizin kabul etme ve hatta aralarındaki çelişkileri görmezden gelme noktasına geldi mi, o insanın zekâsının zayıflığına fazla şaşmamamız gerekir.

Bizim başarımızın tanrılar ve peygamberlerin başarısıyla kıyaslanabileceğini sanmıyorum. Kutsal Baki-re'nin mucizelerine inanan insanların sayısı bilinçdışına inananların sayısından kat kat fazla.

214/215

Haz ilkesinin bize dayattığı mutluluk amacı ulaşılabilir bir amaç değildir; bununla birlikte, öyle ya da böyle bu amacı gerçekleştirmeye yaklaşma çabalarımızdan vazgeçemeyiz.

Annesinin tartışmasız en sevdiği çocuğu olan bir erkek hayatı boyunca bu fetih hissini içinde taşır. O başarının verdiği özgüven beraberinde sıklıkla gerçek başarı da getirecektir.

216/217

Ego ülküsünün insanın en yüce tabiatından beklenen her şeye cevap verdiğini göstermek çok kolaydır. Baba özleminin bir ikâmesi olarak bütün dinlerin evrimleştiği mikrop burada barınır.

Cinsel ilişki sırasında karşısındakine acı çektirmekten haz duyan bir kimse cinsel ilişkide kendisinin çekeceği acıdan da haz duyacaktır. Sadist daima aynı zamanda mazoşisttir.

218/219

Bir gezegenin, bir yandan kendi ekseni etrafında dönerken diğer yandan merkezdeki yıldızın etrafında dönmesi gibi birey de kendi yaşam yolunda ilerlerken bir yandan da insanoğlunun gelişimi yolunda yer alır.

—

Okyanusvari düşüncenin içeriğini oluşturan “Evrenle bir olma” hissi bize ilk dinî teselli çabası, egonun, tehditkârlığını fark ettiği dış dünya kaynaklı tehlikeyi reddetmenin bir yolu gibi görünür.

220/221

Gören gözleri ve duyan kulakları olan biri hiçbir fânînin sır tutamayacağına inanabilir. Dudaklarından söz dökülme bile parmaklarıyla konuşabilir; ihanet bütün gözeneklerinden dışarı sızar.

Aktarım nevrozu ego ile id arasındaki çatışmaya, naristik nevroz ego ile süperegö arasındaki çatışmaya, psikoz ise ego ile dış dünya arasındaki çatışmaya tekabül eder.

222/223

Nevrotik kişiler hastalıklarından şikâyet eder ama hastalıklarının tadını çıkarmaktan da geri kalmazlar; iş, bu durumu konuşup geçirmeye gelince de yavrularını koruyan dişi aslan gibi korumaya geçerler.

İnsanların büyük çoğunluğu, hayran olacakları, karşısında boyun eğecekleri, onlara hükmedecek ve hatta bazen kötü davranacak bir otoriteye ihtiyaç duyarlar

224/225

Güçlü bir egoizm hastalıklarına karşı uygun bir savunmadır ama son çare olarak hasta düşmemek için sevmeye başlayabiliriz; ama bir hüsrân veya yeis sonucu sevemiyorsak da hasta düşmeliyiz.

—

Konu entelektüel uğraş oldu mu şöyle bir gerçek var: Düşünce alanında büyük kararlar, mühim keşifler ve problem çözümleri ancak tek başına çalışan bireyler için mümkündür. .

226/227

Çalışmadan geçecek bir hayat düşüncesini pek rahat karşılayamıyorum. Çalışmak ve hayal gücünü serbest bırakmak benim için aynı şey; başka hiçbir şeyden keyif almıyorum.

—

Rüya imgelerinin kökenini açıklayamamış bir kimsenin fobilere, takıntılara veya sanrılara bir açıklama getirmesi ya da bunlara terapi sağlayacak bir etkide bulunması beklenemez.

228/229

Kulağa nahoş ve aynı zamanda çelişkili gelse de, aşta özgür ve mutlu olmak isteyen bir kimsenin kadınlara duyduğu saygıyı aşması ve annesi ve kız kardeşiyle en-
sest ilişki yaşama fikriyle uzlaşması gerekmektedir.

Yıllar önce çalışma yöntemim farklıydı. İlham gelsin diye oturur beklerdim. Şimdiyse ben onunla yarı yolda buluşuyorum. Hoş, böyle daha hızlı mı oluyor, bilmiyorum.

230/231

Uygarlığın, eğitimli kişiler ve bilgi işçilerinden korkacak bir şeyi yoktur. Böyle insanlarda uygar davranış için gerekli dinsel güdülerin başka, seküle rgüdülerle yer değiştirmesi sıkıntısız bir şekilde gerçekleşecektir.

Evrene dair problemleri çözemediği için bilime yapılan kınamalar adaletsiz ve kötü niyetlidir. Bilimin bu büyük başarılar için daha yeterince vakti olmamıştır. Bilim henüz çok genç; geç gelişmiş bir insan etkinliğidir.

232/233

Aşkla nefretin kutuplaşmasını göz önüne alalım... Klinik gözlemler hem nefretin beklenmedik bir şekilde aşka eşlik ettiğini, insan ilişkilerinde nefretin aşkın önceli olduğunu hem de pek çok koşulda aşkın nefrete ve nefretin de aşka dönüştüğünü gösteriyor.

Bilinçdışı asıl ruhani yerimizdir. Bilinçdışının doğası en az dış dünyanın gerçeği kadar bilinmezdir. Duyu organlarımız aracılığıyla dış dünyadan aldığımız veriler nasıl hatalıysa bilincimizin bilinçdışına dair ilettiği veriler de o kadar hatalıdır.

234/235

Düşlerin yorumlanabilmesini sağlayan psikolojik bir teknik bulunuyor. Bu prosedür uygulanırsa bütün düşler anlamlı bir fiziksel yapı olarak tezahür edecek ve bu fiziksel yapı uyanık durumdaki zihinsel aktivitelerde belli bir noktaya eklenebilecektir.

Dünyayı yaratan ve müşfik bir tutumla bizi esirgeyen bir Tanrı var olsaydı, evrende ahlâki bir düzen ve ahiret bulunsaydı çok güzel olurdu; ama şu çarpıcı bir gerçektir ki tüm bunlar bizim dilemeye mecbur bıraktığımız şeylerdir.

236/237

Kültürel varlıklarımızdan bize aktarılan bilgiler arasında doğruluğu en az kanıtlanabilmiş unsurlar tam da bizim için en önem taşıması gereken ve evrenin sırlarını çözüp hayatın getirdiği acılarla uzlaşmamızı sağlayacak olanlarıdır.

İlkel, egonun evcilleştirmedeği bir içgüdüyü tatmin etmenin verdiği haz ehlileştirilmiş bir içgüdüünün tatminine nazaran çok daha yoğundur. Bunun sebebi bizi birçok hazzı yaşama ihtimalinden alıkoyan düşman halini almaktır.

238/239

İtiraf ettiğim umutlarımın hayali, yanıltıcı bir yapısı var belki de. Ancak, hâlâ bir fark olduğuna inanıyorum. Onları paylaşmadığım için herhangi bir ceza verilmemesi bir yana, benim yanılsamalarım, dinî yanılsamaların tersine, doğrulanamaz nitelikte değildir.

—

Başlangıçta ego her şeyi içerir, sonra dış dünyayı kendisinden koparıp atar. Artık ayırdına varılan ego duygusu çok daha geniş bir duygunun, tüm evreni kucaklayan ve egoyla dış dünya arasında ayrılmaz bir bağ kuran duygunun büzüşmüş bir kalıntısıdır.

240/241

İnsanlarda bulunan zihinsel bir işlev vardır; bu işlev erişebileceği yerdeki ister algısal ister düşünsel düzlemde birlik, bağlılık, anlayış arayışı içindedir. Bazı özel koşullardan dolayı gerçek bir bağ kuramazsa yanlışını uydurmakta tereddüt etmez.

—

Kader için sizi acınızdan kurtarmak, benim için olduğundan hiç şüphesiz daha kolay olurdu. Bununla birlikte, histerik acınızı sıradan mutsuzluğa bile çevirmeyi başarsak ne kadar kazanç elde edeceğinizi kendiniz de göreceksiniz.

242/243

Musevilik dini Baba dinidir; buna karşılık Hıristiyanlık dini Oğul dini olmuştur. Eski Tanrı, yani Baba ikinci konuma geçmiştir; İsa, yani Oğul ise onun yerine oturmuştur, tıpkı o karanlık çağlarda bütün oğulların arzuladığı gibi.

İyi ve kötü konusunda kafamı çok yormam ama insanoglunda iyi denebilecek çok az şey gördüm. Bana kalırsa, şu ya da bu ahlâki öğretiyeye mensup olmaları ya da hiç olmamaları fark etmeksizin insanların çoğu beş para etmez.

244/245

Uygarlık birey üstünde ne kadar baskı uygularsa uygulaysın birey her halükârda bu baskının üstesinden gelecek bir yol bulur. Espriler, modern insanların geliştirdikleri emniyet sübaplarıdır. Uygarlık ilerledikçe, baskılar büyüdükçe esprilere daha çok ihtiyaç olacaktır.

Bir sorunun bütün parçaları aynı bir yapbozun parçalarıymışçasına birbirine uyuyor gibi görünse de muhtemel olanın illa ki gerçekleşmeyeceği ve gerçeğin de her zaman muhtemel olmadığı akıldan çıkarılmamalıdır.

246/247

İnsanların genelde yanlış kıstaslar kullandıkları; kendileri için güç, başarı ve zenginlik arayıp başkalarında bunları gördüğünde hayranlık duydukları ve hayat-taki gerçek değerleri azımsadıkları izlenimine kapılmaktan kendimi alamıyorum.

—

Din, gerçekliğin inkârıyla birlikte, mutlulukla iç içe geçmiş sanrısız bir karmaşadan başka bir yerde bulamayacağımız, arzu edilen yanılsamalarla dolu bir sistemdir. Dinin on birinci emri şudur: “Sorgulamayacaksın.”

248/249

Gün gelir hepimiz, yanılısama olduklarını kabul edip gençliğimizde insanlara ilişkin girdiğimiz beklentileri bırakır ve insanların fesatlıklarıyla hayatımızı ne kadar güçleştirdiklerini, bize ne kadar acı çektirdiklerini görürüz.

İnsanoğlu artık prostetik bir Tanrı kıvamını almıştır. Bütün protez uzuvlarını üstüne geçirdiğinde fevkalade bir hal alır ama o uzuvlar onun üstünde büyümemiştir ve hâlâ daha ara sıra da olsa ona büyük sıkıntı verirler.

250/251

Yakın bir arkadaşla nefret ettiğim bir düşman, duygusal yaşamımın vazgeçilmez gereksinimleri olmuştur hep. Bunları her zaman en baştan yaratabilmiş ve sıklıkla da, o dostla düşmanı tek bir kişide denk getirerek çocukluk idealime yaklaşmışımdır.

İnsanoğlunun en sevimsiz huyları ve kişilik özellikleri, hilekârlığı, korkaklığı, hürmetsizliği, çetrefilli bir uygarlığa tam anlamıyla uyum sağlayamamasından kaynaklanır. Bütün bunlar hep içgüdülerimizle kültürümüz arasındaki çelişkiden doğar.

252/253

Din dediğimiz şey bilinçdışında arzuların yerine getirilmesi sürecidir. Kimi insanlar, bu süreç işlemediğinde zihinsel açıdan zarar görme tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar. Çünkü bu insanlar tanrısız, amaçsız bir hayat fikriyle başa çıkamazlar.

İnsanlar sevgi arayan nazık, bununla birlikte saldırı altındayken kendilerini savunmayı becerebilen yaratıklar değildir; kuvvetli bir saldırganlık arzusunun da insanların içgüdülerinin arasında bulunduğu kabul edilmelidir.

254/255

Dinin çocukluk nevrozuna benzediği fikri kişiye kendini zorla kabul ettirir ve insan, çocukların büyüdükçe benzer nevrozlarından kurtulmaları gibi insanlığın da bu nevrotik süreçten kurtulacağını düşünecek kadar iyimserdir.

—

Ruhumun derinliklerinde, gizli bir köşede fanatik bir Yahudi'yim. Önyargısız ve tarafsız olmak için gösterdiğim onca çabaya rağmen kendimi böyle görmekten dehşete düşüyorum. Şu yaşımda buna karşı ne yapabilirim?

256/257

Rüya sırasında düştüğünü görmek genellikle korku ve kaygıyla ilişkilendirilir. Kadınlarda bu tür rüyaların yorumu hiç zor değildir; çünkü kadınlar düşmenin, kendini erotik şehvete kaptırmanın dolaylı bir simgesi olduğunu her zaman kabul etmişlerdir.

Psikanaliz gösteriyor ki iki kişi arasında kurulan, evlilik, arkadaşlık, ebeveyn-çocuk ilişkisi gibi uzun süreli bütün yakın ilişkiler artlarında illa ki düşmanlık ve tikslenme gibi hislerden bir tortu bırakır ve bu hisler psikolojik baskı ile bertaraf edilmelidir.

258/259

Rüyada deneyimlenen korku yalnızca görünürde düşün içeriyle açıklanabilir. Rüyanın içeriğini analiz edecek olursak şunu fark ederiz ki fobinin bağlı olduğu düşünce, fobideki korkuyu nasıl haklı çıkarmıyorsa, rüyanın içeriği de rüyadaki korkuyu haklı çıkarmaz

Ruhsal alanı bilinç ve bilinçdışı diye ikiye ayırmak psikanalizin temel ilkesidir. Psikanalizin, zihinsel yaşamdaki patolojik süreçleri anlamasını ve bunlara bilim çerçevesinde yer bulmasını sağlayan da yine bu ilkedir.

260/261

Gizli rüya düşüncelerini ortaya çıkarmak suretiyle rüyaların uyanıklık yaşamının dürtü ve ilgilerini devam ettirdiğini ortaya çıkarmış bulunuyoruz; çünkü rüyalar yalnızca bizim için önem taşıyan ve ilgimizi çeken konularla meşgul olurlar.

Elbette ki insan düşünde gördüğü kötü şeylerden kendisini sorumlu tutmalı. Aksi halde bununla nasıl başa çıkabilir? Düşün içeriği tamamen yabancı ruhların etkisinde değişmiyorsa demek ki benim varlığımın bir parçasıdır.

262/263

İlkel insanların reislerine, krallarına ve rahiplerine karşı takındıkları tutumları iki ilke belirler. Birbirine karşı olmaktan çok birbirini tamamlayan bu iki ilkeye göre hükümdarlar hem korunmalı hem de onlardan korunmalıdır.

—

Birey olarak yazar ya da düşünürün içinde yaşadığı kitlenin uyarıcı etkisine ne kadar borçlu olduğu veya diğerlerinin de payının bulunduğu mükemmel bir zihinsel bir iş çıkarıp çıkarmadığı, cevaplanamamış bir sorudur.

264/265

Düşlerin geleceği haber verdiği yönündeki eski inanç hiç gerçeklik payı taşımıyor denemez. Düşler isteklerimizin gerçekleşmiş halini sunarak bizi geleceğe yönlendirirler; ancak düş görenin şimdiki zaman olarak algıladığı bu gelecek, yıkılması imkânsız istek tarafından geçmişe benzer olarak biçimlendirilmiştir.

İnsan düşlerindeki kötücül dürtülerinin elbette sorumluluğunu almalıdır. Başka türlü bunlarla başa çıkılabilir mi? Düşün içeriğine yabancı ruhlar ilham vermediyse gördüklerimin hepsi varlığımın bir parçasıdır.

266/267

Hayat çok zordur; karşımıza bir sürü acı, hüsrân ve imkânsız vazifeler getirir. Yatıştırıcı çareler olmadan hayatın üstesinden gelemeyiz. Bu çarelere üç örnek sayabiliriz: acımızı hafifletecek güçlü saptırmalar, acımızı geçirecek ikame mutluluklar ve acıya karşı bizi duyarsızlaştıracak uyuşturucu maddeler.

Leonardo (da Vinci) hayatı boyunca pek çok yönden bir çocuk gibi kaldı. Bütün büyük şahsiyetlerin çocuksu yönlerini mutlaka korudukları söylenir. Leonardo da yetişkinen bile oyun oynamaya devam etti; onun çağdaşlarına nazaran daha gizemli ve muğlak durmasının sebeplerinden biri de budur.

268/269

Tecrübeyle sabittir ki çoğu insanın bünyesi uygarlığın taleplerine belli bir noktadan sonra riayet edemez. Bünyelerinin izin verdiğinden daha yüksek standartlara ulaşmak isteyenler nevroza yenik düşerler. Bu kişilerin daha az “mükemmel” kalabilmeleri, kendileri adına çok iyi olurdu.

Uygarlık, iktidar ve baskı araçlarını nasıl elde edeceğini anlamış bir azınlığın, direnen bir çoğunluğa dayattığı bir şeymiş izlenimi doğurmuştur. Bu zorlukların uygarlığın doğasında olmayıp şimdiye kadar geliştirilen kültürel formların kusurlarınca belirlendiğini düşünmek elbette doğaldır.

270/271

Bilimin yalnızca kesin kanıtlanmış önermelerden müteşekkil olduğunu düşünmek hatalıdır ve böyle bir talepte bulunmak adil değildir. Bu talepte bulunanlar, dinî ilmihali başka bir şeyle, hatta bilimsel olanıyla değiştirmek için otorite elde etme arzusuyla yanıp tutuşanlardır.

İnsan hayatın anlamını ve değerini sorgulamaya başladığı anda hastalanır; çünkü ikisinin de nesnel bir varlığı yoktur. Bu soru tatmin edilmemiş bir libidonun, başka bir şey olduğunun itirafıdır ki bu da üzüntü ve depresyonla sonuçlanacak bir mayalanma sürecidir.

Uzun zaman önce insanoğlu ideal bir kadir-i mutlak ve âlim-i mutlak mefhumu oluşturdu ve buna tanrılarında tecessüm ettirdi. Arzulayıp da ulaşamayacağı ne gördüyse ya da kendisine yasaklanan ne varsa tanrılara attetti... Şimdiyse bu ideali gerçekleştirmeye öyle yaklaştı ki neredeyse kendisi bir tanrı oldu.

Genç erkeklerle saygın genç kadınlar arasında cinsel ilişkinin serbest bırakılması elzemdir; aksi halde toplum tedavisi olmayan bir sinir hastalığına kurban gidecektir. Bu sinir hastalığı hayattan alınan zevki en aza indirirken evlilik ilişkilerini mahveder ve gelecek nesillere kalıtsal bir yıkıntı bırakır.

Çocuk yapmayı, doğal bir ihtiyacın zaruri olarak giderilmesi gibi bir karmaşıklıktan çıkarıp kasıtlı ve üzerinde düşünülmüş sorumlu bir eylem seviyesine çekebilseydik insanlık adına en büyük zaferlerden birini kazanmış, doğanın koyduğu sınırlardan esaslı bir şekilde özgürleşmiş olacaktık.

İnsanların ortak bir yaşam sürmesi ancak ayrı ayrı bireylerden daha güçlü bir çoğunluğun bir araya gelmesi ve bireylerin karşısında tek bir bütün halinde çıkması ile mümkündür. Bu topluluğun gücü, “kaba kuvvet” hükmü verilen bireyin gücü karşısında hak olarak tesis edilir.

Farklı bireylere yapılan psikanalizler bize ısrarla şunu göstermiştir: Her insanın tanrısı kendi babasına benzer şekillenir; Tanrı'yla şahsi ilişkisi babasıyla gerçekteki ilişkisine bağlıdır ve bu ilişkiyle birlikte iniş çıkışlar yaşayıp değişir; ve özünde Tanrı yüceltilmiş bir babadan başka bir şey değildir.

Dinin heybetini tam anlamıyla ölçmek isteyen bir kişi, dinin insanlık adına neleri üstlendiğini aklından çıkarmamalıdır. Din insanlara evrenin başlangıcı ve kaynağıyla ilgili bilgi verir, onlara koruma ve nihai mutluluk vaat eder ve otoritesinin verdiği kuvvetle rehberlik eder.

278/279

Kitle ahlâkı üstünde doğru bir yargıda bulunabilmek için şu gerçek göz önüne alınmalıdır: Bireyler bir araya geldiklerinde, bütün kişisel engelleri ortadan kalkar ve içlerinde barınan ilkel dönemlerin kalıntıları, yani gaddar, vahşi, yıkıcı içgüdüleri serbestçe doyum bulmak üzere gün yüzüne çıkarlar.

Karnı doymuş bir halde memeden ayrılıp geriye yaslanmış, al al yanakları ve yüzünde huzurlu bir tebessümle uykuya dalmış bir bebeği seyreden hiç kimse, bu manzaranın, sonraki hayatında cinsel tatminin bir ifadesi olarak devam edeceğini düşünmekten kendini alamaz.

280/281

Tabuyu çiğneyen bir kimse kendisi de tabu olur; çünkü diğerlerini baştan çıkarmak gibi bir tehlike arz etmektedir. Herkesi kışkandırır, haset yaratır; neden başkalarına yasak olan şey ona müsaade edilsin? Bu sebeple tabuyu çiğneyen kimse bulaşıcıdır. Her örnek taklide yol açacağından dolayı ondan sakınmak gerekir.

Uygarlık Eros'un hizmetinde olan bir süreçtir ve amacı önce birey olarak insanları, ardından aileleri, sonra ırkları, halkları ve ulusları bir araya getirip, tek bir birliği, insanlığın birliğini oluşturmaktır. Bunun neden gerçekleşmesi gerektiğini bilmiyoruz ama Eros'un işi tam olarak budur.

Düşler, bir insanın başka birinin yerine geçebildiği, kıskançlık ve suçluluk gibi fark edilmeyen hislerin ifade bulabildiği, fikirlerin sözel benzerliklerle bağdaştırılabildiği ve mantık kurallarının askıya alınabildiği bir yapı içine günlük yaşamdan hatırlananların nasıl işlendiğini gösterir.

Düşlerin uzunluğu, aşırı, bol, abartılı olması çocuksu bir karakter özelliğinin göstergesi olabilir. Çocukların en çok arzuladıkları şey büyüyüp her şeyden yetişkinlerinki kadar büyük bir pay almaktır. Çocukları tatmin etmek zordur; “yeter” kelimesinin anlamını bilmezler.

Hemen aşırılıklara kaçabilen kitleyi ateşlemek için de yine aşırı bir uyaran gereklidir. Kitleyi çalkalandırmak isteyen bir kimsenin argümanlarını mantıklı temellere oturtması lazım değildir; bunun yerine en güçlü renkleri kullanması, abartması ve aynı şeyi üst üste tekrar etmesi yeterli olacaktır.

Pek çok suçluda, bilhassa genç olanlarda, suçun kendisi gerçekleşmeden önce çok güçlü bir suçluluk hissi tespit etmek mümkündür. Dolayısıyla bu his suçun sonucu değil güdüsüdür. Âdeta suç işleyerek bu bilinçdışı suçluluk hissini bir an önce gerçek bir şeye bağlamak kişiye rahatlık vermektedir.

286/287

Bütün nevrotik hastalıkların tedavi edilebileceği beklentisi, tahmin ediyorum ki meslek dışı kişilerin, nevrozların var olmaya hakkı bulunmayan gereksiz şeyler oldukları düşüncelerinden doğmuştur. Oysaki nevrozlar yapısal hastalıklardır ve genellikle birkaç atakla sınırlı kalmaz, insan ömrü boyunca uzun zaman sürerler.

—

İnsanlar genellikle içinde bulundukları zamanı naifçe, olduğu gibi, içeriğini tam tahayyül edemeden deneyimlerler; insanların şimdiki zamanla aralarına belli bir mesafe koymaları gerekir, yani şimdiki zaman geçmiş olmalıdır ki gelecek hakkında yargıda bulunabilecek gözlem noktaları sağlayabilsin.

Yitirdiklerimiz için bir yer buluruz mutlaka. Böyle bir kayıptan sonra tuttuğumuz matem en zor aşamasının geçeceğini bilsek bile asla tam olarak teselli olamayacağımızı ve yitirdiğimizin yerini alacak bir şey bulamayacağımızı da unutmayız. O boşluk neyle dolarsa dolsun, isterse içi tamamıyla kapansın, yine de geride bir şey kalacaktır.

Kimse aynı anda iki efendiye hizmet edemez. Zavallı egonun işi daha da zor. Aynı anda üç zorlu efendiye hizmet edip üçünün birden taleplerinin arasını bulmaya çalışıyor. Bu talepler hem birbiriyle uyumsuz hem de bağdaştırılması güç oluyor. Öyle ki egonun arada kendini salıvermesine şaşmamalı. İşte bu üç tiran dış dünya, süpereo ve iddir.

290/291

Çok önem taşımayan bir karar alırken bütün artıları ve eksileri gözden geçirmenin çok faydası olduğunu gördüm. Gelgelelim, eş ve iş seçimi gibi daha hayati meselelerde, karar bilinçdışından, içimizde bir yerden gelmelidir. Özel hayatla ilgili önemli kararlarda, bana kalırsa, tabiatımızın daha derinlerinde yatan içsel ihtiyaçlar bizi yönlendirmelidir.

“Hayatın amacı nedir?” sorusu sayısız defa sorulmuş ve hiçbir seferinde tatmin edici bir cevap alınamamıştır. Belki de bu soru bir cevaba olanak tanımıyordur. [...] Hayatın amacına yalnızca din cevap verebilir. Amacı olan bir hayat fikrinin dinî sistemler içinde yer bulup bunlarla uyumlu olduğu sonucuna varan kişi asla yanılmaz.

Sevgiye aç bir çocuk anne babasının ilgisini kardeşleriyle paylaşmaktan hoşlanmaz ve hasta düşüp anne babasını endişelendirdiğinde ilgilerinin tamamını kendi üstüne çekeceğini fark eder. Artık anne babasının sevgisini kazanmanın bir yolunu keşfetmiştir ve bir hastalık üretmek için gerekli malzemeyi bulur bulmaz bu yolu kullanacaktır.

Atalarımızın tapınaklarını savundukları o başkaldırı hissiyle tutkuları miras almışım ve tarihteki tek büyük bir an için hayatımı seve seve feda edebileceğim gibi bir his vardır içimde hep. Ama aynı zamanda kendimi, bu ateşli tutkuları bir kelime ya da bir şiirle ifade etme konusunda bir o kadar çaresiz ve beceriksiz görmüşümdür.

Bilim dallarının açık ve net bir şekilde tanımlanmış temel kavramlar üzerine kurulması gerektiğine dair yaygın bir kanı vardır. Oysa, en kesinleri dahil hiçbir bilim dalı işe böyle tanımlarla başlamaz. Bilimsel etkinliğin gerçek başlangıcında olgular tarif edilir ve sonra bunların gruptandırma, sınıflandırma ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymaya geçilir.

Bir keresinde hanımefendinin biri kendisini toplum içinde ifade etmişti. Sarf ettiği sözler, içinde bir isyan ateşinin yandığı ve gizli pek çok his barındırdığına işaret ediyordu: “Evet, bir kadının erkeğin hoşuna gitmesi için güzel olması gerekir. Erkeğinse işi daha kolaydır. Beş uzvu olduğu müddetçe başka bir şeye gerek duymaz!”

İnsan aklının, içgüdüsel yaşamına nazaran güçsüz olduğunda istediğimiz kadar ısrar edebilir ve bu konuda haklı olabiliriz. Gelgelelim bu güçsüzlüğün tuhaf bir yanı vardır. Aklın sesi alçaktır ve ama kendisini duyurana kadar susmaz. Bitip tükenmeyen inkârların ardından başarıya ulaşır. İnsanlığın geleceğine iyimser bakabileceğimiz az sayıdaki noktalardan biridir bu.

Ego ile id arasındaki ilişki biniciyle at arasındaki ilişkiyle mukayese edilebilir. At hareket enerjisini sağlar; amacı saptayıp güçlü bineğinin hareketlerini amaçla doğru yönlendirme ayrıcalığı binicininindir. Ancak egoyla id arasındaki ilişki sıklıkla bu kadar ideal olmayan bir tablo çizer. Bu tabloda binici, at ne yöne gitmek istiyorsa atı oraya sürmek zorunda kalır.

298/299

İnsan ilişkilerinden kaynaklanabilecek acılara karşı ilk savunma şekli kendini tecrit etmek, diğer insanlardan uzak kalmaktır. Bu yolda elde edilebilecek mutluluk gördüğümüz kadarıyla sessizliğin verdiği mutluluktur. Çok korkulan dış dünyadan kendimizi korumak için, bu işi yalnız becermek istiyorsak, ona yüz çevirmemiz gerekir.

Çocuklar çok az gerçekçi kaygı taşırlar. Su kenarlarında koşar, pencere pervazlarına tırmanırlar, kesici aletler ve ateşle oynarlar; sözün kısası, onlara zararı dokunabilecek her şeyi yapar ve onlardan mesul kişileri korkuturlar, bu tamamen eğitimin sonucudur; çünkü eğitici deneyimleri kendi başlarına edinmelerinize izin verilemez.

300/301

Hıristiyanlık, Museviliğin hızla yükseldiği yüce konumu korumadı. Katı bir tektanrıcılık modelini benimsememişti. Çevre halkların sayısız sembolik ayininden kendisine örnek almış, Ana Tanrıça kavramını yeniden tesis etmiş ve çoktanrıcılıktaki pek çok tanrıya, daha alt kademelerde de olsa, üstü örtülü fakat tanı-
nabilir bir yer vermişti.

Bildiğimiz unutma halinin bellek izinde bir tahribata işaret ettiğini sanma yanılgısını aştığımızdan beri tam tersi bir görüşe, yani ruhsal yaşamda oluşan bir şeyin kaybolamayacağına, bir şekilde muhafaza edileceğine ve uygun koşullar altında (örneğin yeterince geriye gidildiğinde) tekrar gün yüzüne çıkarılabileceğine inanıyoruz.

Günümüz uygarlığı, cinsel ilişkiye ancak bir kadınla bir erkek arasında ayrılmaz bir bağ olduğu takdirde müsaade edeceğini ve cinselliğin kendi içinde bir haz kaynağı olmasından hoşlanmadığını ve cinselliğe yalnızca insan ırkını devam ettirmenin başka bir yolu olmadığı müddetçe müsamaha gösterebileceğini açıkça belli ediyor.

Kelimelerin sihirli bir gücü vardır. En büyük mutluluklara ya da en derin üzüntülere sebebiyet verirler, öğretmenden öğrenciye bilgi aktarırlar; kelimeler konuşmacının dinleyicilerini etkisi altına alıp kendi fikirlerini dikte etmesini sağlar. Kelimeler en kuvvetli hisleri uyandırıp insanı her türlü eyleme kışkırtmaya muktedirdir.

Çalışmaya önem vermek kadar bireyi gerçekliğe sıkıca bağlayan bir hayat idaresi şekli daha yoktur. Çünkü çalışmak en azından kişiye gerçeklik sınırlarında, toplum içinde güvenli bir yer sağlar. Libidonun narsistik, saldırgan hatta erotik bileşenlerinin esaslı bir bölümünü çalışma hayatı ve bununla bağlantılı insan ilişkilerine kaydırma ihtimali, çalışmaya, toplumun varlığının muhafazası ve haklı gösterilmesindeki lüzumundan geri kalmayan bir değer katar.

Komünist sistemin ekonomik eleştirileriyle hiç ilgim yok; özel mülkiyetin lağvedilmesi amaca uygun mudur, faydalı mıdır, bunu araştıramam. Ancak sistemin temel aldığı psikolojik öncüllerin, savunulacak tarafı olmayan bir yanılsama olduğunu görebiliyorum. Özel mülkiyeti lağvederek insanın saldırganlık sevgisini bir araçından mahrum bırakıyoruz... Gelgelelim, saldırganlığın kötüye kullandığı güç ve nüfuz farklılıklarını hiçbir şekilde değiştirmedik.

Herkesin bildiği üzere, Aristoteles'ten öncekiler düş-leri, düş gören aklın bir ürünü değil de ilahi bir esinlenme olarak kabul ediyorlardı ve eski zamanlarda, düş yaşamı üstüne düşüncelerde bulunabilen bu iki karşıt akım göze çarpıyordu. Ayrım, düş göreni uyar-mak ya da ona gelecekte haber vermek için gönde-rilen gerçek ve değerli düşler ile amacı düş göreni ya-nıltmak ya da yıkıma sürüklemek olan işe yaramaz, hileli düşler arasında yapılmıştır.

Bilimden bir ahlâk sistemi oluşturmasını beklemek mantık dışı olur. Ahlâk insanlar arasındaki trafiği dñzenlemek için bir nevi karayolu kodudur. Fizik biliminde daha dñn dñrtgen olduğu sanılan atomun şimdi yuvarlak olduğunun dñřñnñlmesini fırsat bilen dinciler haksız bir taraflılıkla bunu kendi çıkarlarına kullanıyorlar. Fizik bilimi doğa ùstñndeki egemenliğimizi genişlettiği mñddetçe bu değişiklikler sizin için kayda alınacak meseleler olmamalı.

Meslekten olmayan biri, beden ve akıldaki patolojik bozuklukların sırf kelimelerle geçirilebileceğini anlamakta hiç şüphesiz güçlük çekecektir. Sanki sihre inanması istenmiş gibi düşünecektir. Üstelik çok da yanılmış olmayacaktır. Çünkü günlük konuşmalarımızda kullandığımız kelimeler seyreltilmiş sihirden başka bir şey değildir. Ama bilimin kelimelere eski sihirli güçlerinin en azından bir kısmını iade etmeye başladığını açıklayabilmek için dolambaçlı yoldan gitmemiz gerekecek.

Analitik psikoterapist üç cephede savaş vermektedir. Zihninin içinde, kendisini analitik seviyeden düşürmekten isteyen kuvvetlere karşı; analiz dışında, cinsel içgüdüsel kuvvetlere verdiği öneme itiraz edip onun bu kuvvetleri bilimsel teknikler dahilinde kullanmasını engelleyen muhaliflere karşı; ve analiz esnasında, önce muhalif duran ancak sonradan kendilerine egemen olan cinsel yaşamlarına aşırı önem verdikleri ortaya çıkan ve onu sosyal açıdan ehlileştirilmemiş arzularına esir etmek isteyen hastalara karşı.

Tabu sınırlamaları dinî ya da ahlâki sınırlamalardan farklıdır. İlâhi bir kurallar silsilesine bağlı değildir fakat kendi kendilerini dayattıkları söylenebilir. Gereklilikleri için herhangi bir sebep vermemeleri sebebiyle belli yasaklar getiren hiçbir sisteme ait olmamaları, tabu sınırlamalarını ahlâki sınırlamalardan ayırır. Hiçbir temelleri yoktur ve kökenleri de bilinmemektedir. Bize anlaşılmaz gelmekle birlikte, tabunun hükmettiği kişiler bu sınırlamaları gerçek kabul eder.

Ebeveynlerden birine âşık olup diğerinden nefret etmek çocuk yaşlarda oluşan ve sonradan oluşabilecek nevrozların semptomlarını belirlemede kilit rol oynayan fiziksel içgüdülerin en temel bileşenlerindendir. [...] Böyle bir şeyin var olduğu antik çağlardan günümüze kalan bir efsaneyle de doğrulanır. Bu efsanenin derinliği ve evrensel gücü ancak çocuk psikolojisine dair öne sürdüğüm hipotez evrensel bir geçerlilik kazanırsa anlaşılabilir. Bahsettiğim, Kral Oedipus'un efsanesi ve Sofokles'in aynı ismi taşıyan dramasıdır.

Eşcinselliğin avantajlı bir durum olmadığı kesin; bununla beraber utanılacak, ahlâksız, aşağılık bir durum da değildir. Eşcinsellik hastalık olarak sınıflandırılmaz; biz eşcinselliği, cinsel gelişimdeki eksiklik sonucu cinsel fonksiyonlarda görülen bir çeşitlilik olarak tanımlıyoruz. Antik ve modern çağlarda yaşamış pek çok saygın şahıs eşcinseldir. Aralarında Platon, Michelangelo, Leonardo da Vinci gibi çok büyük şahsiyetler vardır. Eşcinselliği suç kabul etmek büyük haksızlık ve aynı zamanda zalimlikdir. Bana inanmıyorsanız Havelock Ellis'in kitaplarını okuyun.

Ebeveynlerden birine âşık olup diğerinden nefret etmek çocuk yaşlarda oluşan ve sonradan oluşabilecek nevrozların semptomlarını belirlemede kilit rol oynayan fiziksel içgüdülerin en temel bileşenlerindendir. [...] Böyle bir şeyin var olduğu antik çağlardan günümüze kalan bir efsaneyle de doğrulanır. Bu efsanenin derinliği ve evrensel gücü ancak çocuk psikolojisine dair öne sürdüğüm hipotez evrensel bir geçerlilik kazanırsa anlaşılabilir. Bahsettiğim, Kral Oedipus'un efsanesi ve Sofokles'in aynı ismi taşıyan dramasıdır.

Geçtiğimiz asırlarda insanoğlunun naif öz sevgisi bilimin ellerinden iki ağır darbe almıştır. İlki, dünyanın evrenin merkezi değil de hayal bile edilemeyecek, uçsuz bucaksız bir kozmik sistem içinde minicik bir parça olduğunu öğrendiği zamandır. İkinci darbeyi, biyolojik araştırmalar insanın yaratılıştaki sözde ayrıcalıklı konumunu yıkıp aslında hayvanlar âleminden geldiğini ve giderilemez hayvani doğasını ispatladığında almıştır. Ancak insanın megalomanlığı üçüncü ve en ağır darbesini, egonun kendi evinin efendisi olmadığını ve zihninden bilinçsizce geçen kıt bilgiyle yetinmesi gerektiğini ispatlamaya çalışan günümüz psikolojik araştırmalarından almaktadır.

“Mademki en huysuz kuşkucular bile dinî iddiaların akıl ve mantıkla çürütülemeyeceğini söylüyor, o zaman neden dine inanmayayım?” diye bir soru gelebilir. Sonuçta gelenekler, insanlığın genel kabulü ve sağladığı teselli hep ondan yana. Evet, neden inanmayalım sahi? Nasıl kimse inanmaya zorlanamazsa, inanmamaya da zorlanamaz. Ancak bu argümanlarla doğru bir mantık yolunda ilerlendiği de sanılmasın. Boş argüman varsa o da budur. Sonuçta cehalet cehalettir ve cehaletten herhangi bir şeye inanma hakkı çıkarılamaz. Aklı başında hiçbir insan başka konularda böyle sorumsuzca davranmayacak veya düşüncelerini ve tuttuğu çizgiyi böyle çürük bir zemine oturtmayacaktır. Yalnızca en yüce ve en kutsal meselelerde kendine bu izni verir insan.

Kültürel gelişimleri, saldırganlık ve öz-yıkım gibi insani içgüdülerle müşterek hayatlarını bozmalarına engel olmayı başarabilecek mi veya nereye kadar başarabilecek sorusu insan ırkı için en mühim sorudur. Bu açıdan bakıldığında günümüz özel bir ilgiyi hak etmektedir. İnsanoğlu doğa kuvvetleri üstünde öyle bir hâkimiyet edindi ki bunların yardımıyla birbirlerini son kişi kalana kadar yok etmekte hiç zorluk çekmeyecekler.Şimdiki huzursuzluklarının, mutsuzluklarının ve kaygılı hallerinin büyük bir kısmının sebebi bunu kendilerinin de bilmesidir. Artık diğer semavi gücün, ebedi Eros'un eşit derecede ölümsüz hasmıyla girdiği savaşta kendisini göstermesini bekleyebiliriz. Ama ne kadar başarı elde edileceğini ve sonucun ne olacağını kim öngörebilir?

Bilim yoluyla elde edilen bilgiler insanoğluna ta Tufan'dan beri pek çok şey öğretmiştir ve insanlığın gücü bu sayede daha da arttıracaktır. Karşısında herkesin çaresiz kaldığı kaderin büyük gereksinimlerine gelince, tevekkül içinde ona sebat etmeyi öğreneceklerdir. Kimsenin hasat yapamadığı ayın yüzeyindeki geniş arazilerin kime ne faydası vardır? Bu dünyanın küçük paydaşları olarak insanlar arazilerini kendilerini geçindirecek şekilde ekip biçmeyi öğrenecekler. Öte dünyadan beklentilerini bırakıp serbest kalan bütün enerjilerini dünya üstündeki yaşamlarına verince muhtemelen hayatın herkes için çekilebilir olduğu ve uygarlığın kimseye baskı uygulamadığı bir noktaya gelecekler. İşte o zaman inançsız arkadaşlarımızdan biriyle hiç pişmanlık duymadan, "Cenneti meleklerle ve serçelere bırakıyoruz,"² diyebileceklerdir.

² Alman şair Heinrich Heine'nin (1797-1856) "Almanya, Bir kış Masalı" adlı şiirinden bir dize. (ç.n.)

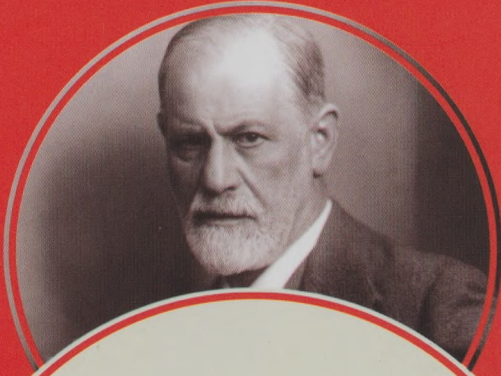
Güzellikten alınan keyfin tuhaf, sarhoş edici bir etkisi vardır. Güzelliğin ne görünür bir faydası, ne de kültürel bir gerekliliği bulunur. Buna rağmen uygarlık onsuz yapamaz. Estetik bilimi, güzelliğin duyumsandığı koşulları araştırmış ama güzelliğin tabiatına ve kaynağına dair bir açıklama getirememiştir. Her zaman olduğu gibi bu başarısızlığın üstü de bir dizi boş sözcükle kapatılmıştır. Ne yazık ki psikanalizin de güzellik konusunda söyleyecek bir şeyi yoktur. Kesin görünen tek şey güzelliğin cinsel duygunun bir türevi olduğudur. Güzellik sevgisi amacı engellenmiş dürtüye mükemmel bir örnektir. “Güzellik” ve “çekicilik” özünde cinsel nesnenin özellikleridir. Şunu da belirtmek gerekir ki, görünüşü her zaman uyarıcı etki yapan cinsel organlar hemen hiçbir zaman güzel bulunmaz. Güzelliğin niteliği belli ikincil cinsel özelliklere atfedilmiş gibi durmaktadır.

Din herkese eşit ölçüde kendi mutluluk edinme ve acıdan korunma yolunu dayatır. Tekniği, yaşamın değerini düşürme ve gerçek dünyanın imajını sanrılı bir biçimde çarpıtmaktır ki bu da önkoşul olarak zekânın sindirilmesini gerektirir. Din bu bedel karşılığında, ruhsal çocukluk halinde sabitleyerek ve kitlesel bir sanrıya sürükleyerek pek çok insanı bireysel nevrozdan korur. Ancak bundan daha fazlasını yapabildiği de yoktur. İnsanları mutluluğa götürebilecek birçok yol vardır ama bu yollardan hiçbirisi kesin değil. Din bile bu vaadi yerine getiremez. Eğer mümin en sonunda kendisini takdiriilahîden bahsetmek zorunda hisse-derse kendisine kalan son bir teselli parçası ve çektiği eziyet içindeki keyif kaynağının koşulsuz teslimiyet olduğunu kabul ediyor demektir. Zaten buna hazırlıklı birinin bu yollara girmesi hiç gerekemeyebilirdi.

İnsan hataya pay bırakmayacak şekilde biseksüelliğe yatkın bir hayvandır. Birey iki simetrik yarının birleşimine karşılık düşer. Kimi araştırmacılara göre bu yarılardan biri saf erkek, diğeri ise saf dişidir. İki yarının da başlangıçta hermafrodit olması eşit derecede muhtemeldir. Cinsellik, zihinsel yaşam için olağandışı bir önem taşısa da aslında biyolojik bir gerçektir ve psikolojik açıdan ele alınması güçtür. Her insanın hem eril hem de dişil içgüdüsel dürtüler, ihtiyaçlar ve simgeler taşıdığını söylemeye alışkınız; gelgelelim, anatomi erkeklik ve dişilik özelliklerini gösterebilse bile psikoloji bunu yapamaz. Psikoloji için cinsiyetler arasındaki karşıtlık, etkinlik ile edilginliğin arasında solup gider. Burada hemen etkinliği erkeklığe, edilginliği ise dişillığe yakıştırırız; oysaki bu görüş hayvanlar âleminin tamamına bakıldığında teyit edilemez.

Din, biyolojik ve psikolojik gereksinimlerimiz sonucu içimizde geliştirdiğimiz arzular dünyası aracılığıyla içinde bulunduğumuz duyular dünyası üstünde kontrol elde etme çabasıdır. Ancak din asla bu amacına ulaşamaz. Dinî öğretiler beraberlerinde, ortaya çıktıkları zamanların, insan ırkının cahil çocukluk döneminin izini taşırlar. Dinin vereceği teselli itimadı hak etmez. Tecrübeyle sabittir ki dünya bir çocuk yuvası değildir. Dinin sırtını yaslama yollarını aradığı ahlâki kurallar için farklı bir dayanak gereklidir. Çünkü insanoğlu bu kurallar olmadan yapamaz ve bu kurallara itaatkârlığı dinî inançla bağdaştırmak tehlikelidir. İnsanın evrim tarihinde dine yer vermeye kalkışıldığı takdirde bu pek de uzun süreli bir kazanım olmayacak gibi durmaktadır; zira din uygar bireyin çocukluktan erişkinliğe adım atarken geçmek zorunda olduğu bir nevroz dönemiyle eşdeğerdir.

Uygarlığın temel ilkeleri için mantıklı bir zemin tesis etmek istediğimizde tarihî gerçeklerin feragatinden dolayı şikâyet etmemize gerek yok. Sonuçta, dinî öğretilerdeki gerçekler öyle çarpıtılmış ve sistematik olarak üstü gizlenmiş ki insanlığın çoğunluğu bunların gerçek olduğunu göremiyor bile. Bu durum bir çocuğa bebekleri leyleklerin getirdiğini söylememize benzer. Bu örnekte gerçeği simgesel bir kılıfla gizleyerek anlatmış oluruz, çünkü büyük kuşun ne olduğunu biz biliriz; ama çocuk bilmez. Onun tek duyduğu söylediklerimizin çarpıtılmış bir halidir. O yüzden de kendisini aldatılmış hisseder. Biz de çocuğun yetişkinlere duyduğu güvensizliğin ve gösterdiği itaatsizliğin bu izlenimlerle başladığını biliriz. Artık çocuklara söylediğimiz şeylerde, gerçeği simgelerle örtmekten kaçınmamız ve olaylara dair, zekâ seviyelerine uygun bilgilerin onlardan saklanmamasının daha iyi olduğuna inanıyoruz.

Mutluluk Dediğimiz Şey,
Freud'un tüm eserlerinden
özenle derlenmiş bir seçkidir.

—
“Sevmek ve çalışmak, çalışmak ve
sevmek... Hayat bundan ibaret.”

—
“Aile hayatı ailenin en hasarlı
ferdinin etrafında organize olur.”

12 ₺
KDV DAHİL

AYLAK
ADAM